

SLADOVNICKÉ JEČMENY S VÝZNAMNOU PERSPEKTIVOU

Václav BLAŽEK

Limagrain Central Europe Cereals, s.r.o.

Úvod

Vstupem firem Innoseeds a Plant Select do skupiny Limagrain došlo k vytvoření velmi silného programu šlechtění jarního ječmene. Šlechtitelské programy pro ječmen jsou umístěny ve 3 zemích pod jednu obchodní značku NICKERSON. Výsledkem realizace šlechtitelských programů NICKERSON jsou mimo jiné i velmi úspěšné a osvědčené odrůdy sladovnického ječmene Jersey, Tolar, Malz a Ebson, ale i nově nastupující odrůdy Bojos, Radegast a Kangoo, které se vý-

raznou měrou začínají uplatňovat ve sladovnickém a pivovarnickém průmyslu nejen v České republice, ale i v dalších zemích střední a východní Evropy. Nová odrůda Blaník, zaregistrovaná v roce 2007, je zařazená do provozního ověřování Plzeňského Prazdroje, současně s odrůdou Radegast. Před registrací je hrubčická odrůda Aktiv, která bude v roce 2008 v provozním ověřování významných sladoven a pivovarů.

Malz

Registrace v ČR : 2002 (registrace : Slovensko, Maďarsko, Ukrajina, Kazachstán)

Původ : Famin x Scarlett

Držitel šlechtitelských práv : PLANT SELECT, spol. s r.o., ČR

Malz má výběrovou sladovnickou kvalitu, zejména obsah extraktu je velmi vysoký (83,2 %). Je preferován sladovnicemi a pivovary, je nosnou odrůdou pro Plzeňský Prazdroj a preferovanou odrůdou skupiny Soufflet. Malz je také nosnou a nejpěstovanější odrůdou na Slovensku. V roce 2004 prošel úspěšně centrálními kvalitativními zkouškami (BVT) firmy Heineken a zařadil se mezi několik odrůd, které jsou touto firmou preferovány. Zvyšující se zájem nejen tuzemského sladovnického a pivovarnického průmyslu, ale i zvyšující se export zařazuje Malz mezi nejvýznamnější sla-

dovnické odrůdy ve Střední Evropě. Malz je odrůdou s vynikajícím potenciálem pro využití v Čechách, ale i pro export a dává tím pěstitelům výraznou šanci na bezproblémové uplatnění produkce této odrůdy. Malz je důkazem toho, že i česká odrůda může hrát významnou roli i v zahraničí.

Malz je polopozdní odrůda s délkou stébla 74 cm. Odolnost k poléhání je dobrá. Klas je středně dlouhý, hustý, počet zrn v klasu je středně vysoký (24-26). Zrno je velké, výtěžnost předního zrna je vysoká (90%). Malz nemá absolutní odolnost k padlí travnímu, v případě infekčního tlaku této choroby se doporučuje fungicidní ošetření v raných růstových fázích (odnožování). Odolnost ke rzi ječné, hnědé a rynchosporiové skvrnitosti má velmi dobrou. Malz je odrůda vhodná pro pěstování ve všech výrobních oblastech.

Bojos

Registrace v ČR : 2005 (registrace : Slovensko, Maďarsko, Rakousko)

Původ : Madonna x Nordus

Držitel šlechtitelských práv : PLANT SELECT, spol. s r.o., ČR

Bojos má výběrovou sladovnickou kvalitu vhodnou pro výrobu českého piva. Je preferován sladovnicemi a pivovary. Je nosnou odrůdou pro Plzeňský Prazdroj, preferovanou odrůdou pivovaru Radegast v Nošovicích a skupiny Soufflet. Bojos je velmi perspektivní odrůdou nejen pro české pivovary, ale znamená i výrazný zájem zahraničních zpracovatelů. Příkladem může být Rakousko, Polsko a také Slovensko. Na 10. mezinárodním veletrhu zemědělské techniky získal Bojos ocenění Grand Prix Techagro 2006. Podle informací sladoven a pivovarů je stále nedostatek této odrůdy na českém trhu. Toto je jasný a

silný signál zpracovatelského průmyslu pro semenářské firmy a pěstitelů ke zvýšení ploch Bojosu a k rozvoji této odrůdy.

Bojos je polopozdní, středně vysoká odrůda (78 cm). Stéblo má pevné s velmi dobrou odolností k poléhání a lámání po přezrání. Klas je dlouhý, středně hustý, v plné zralosti háčkující, počet zrn v klasu je vysoký (26-28). Zrno má velké s jemně vrásčitou pluchou a HTZ 47 g. Jeho podíl nad sítím 2,5 cm je velmi vysoký (91%). Celkový zdravotní stav má na velmi dobré úrovni. Odolnost vůči padlí travnímu je absolutní (*gen Mlo*). Dobrou odolnost má vůči hnědé a rynchosporiové skvrnitosti i ke rzi ječné. Bojos je odrůda plastická, která dosahuje velmi vysokých výnosů ve všech výrobních oblastech a spojuje tak velmi významně požadavky pěstitelů, ale i odběratelů.

Radegast

Registrace v ČR : 2005 (registrace : Slovensko)

Původ : Nordus x Heris

Držitel šlechtitelských práv : PLANT SELECT, spol. s r.o., ČR

Radegast má sladovnickou kvalitu vhodnou pro výrobu českého piva. Je zkoušenou a preferovanou odrůdou pivovaru Radegast v Nošovicích a v provozním ověřování pivovaru Plzeňský Prazdroj. Zvyšující se poptávka sladoven a pivovarů je signálem pro rozvoj této odrůdy.

Radegast je polopozdní středně vysoká odrůda (77 cm). Stéblo je pevné s velmi dobrou odolností vůči poléhání. Klas má dlouhý, středně hustý, v plné zralosti háčkový, počet zrn v klasu je vysoký (28-30). Zrno má velké s vysokou HTZ (49 g). Podíl předního zrna je velmi vysoký (91 %). Tato odrůda má rovněž velmi dobrý zdravotní stav. Absolutní rezistence vůči padlí travnímu je kontrolována genem Mlo. Vysoká je také odolnost vůči hnědé a rhynchosporiové skvrnitosti. Je citlivější ke rzi ječné. Radegast dosahuje vysokých výnosů předního zrna ve všech výrobních oblastech.

Jersey

Registrace v ČR : 2000 (registrace : Francie, Maďarsko, Litva, Lotyšsko, Polsko, Ukrajina)

Původ : Apex x Alexis

Držitel šlechtitelských práv : Limagrain Advanta Nederland B.V., NL

Jersey má výběrovou sladovnickou kvalitu s krátkým obdobím posklizňového dozrávání. Je již několik let nejpěstovanější sladovnickou odrůdou v ČR vzhledem k vynikajícím parametrům kvality, ale i pěstitelským vlastnostem. Zůstává i v roce 2008 jednou z nejvýznamnějších odrůd v ČR z důvodů rozsáhlé možnosti využití v tuzemsku a pro exportní účely. Je

preferovanou odrůdou sladoven Soufflet i skupinou Plzeňský Prazdroj.

Jersey je polopozdní středně vysoký ječmen (77 cm). Zrno je středně velké, s HTZ 47 g, podíl předního zrna je velmi dobrý. Absolutní rezistence vůči padlí travnímu je kontrolována genem Mlo. Jersey má meší odolnost proti napadení hnědou skvrnitostí a je citlivější na rez ječnou. Střední odolnost má k rhynchosporiové skvrnitosti. Hodí se pro pěstování ve všech oblastech pro výrobu kvalitních sladů. Vzhledem k nižší odolnosti vůči poléhání se doporučuje ošetření morforegulatory růstu v nejnižší doporučené dávce.

Tolar

Registrace v ČR : 1997 (registrace : Slovensko, Polsko, Finsko, Itálie, Ukrajina, Rusko)

Původ : HE 4710 x HWS 78 267/83

Držitel šlechtitelských práv : PLANT SELECT, spol. s r.o., ČR

Tolar má sladovnickou kvalitu vhodnou pro výrobu sladu na české pivo. Je preferován sladovnicemi a pivovary. Stále je nosnou odrůdou pro výrobu značky Pilsner Urquell a preferovanou odrůdou pivovaru Radegast. Tolar je odrůdou s dlouholetou stabilní pozicí na českém trhu.

Odrůda tzv. diamantového typu s délkou stébla cca 80 cm. Stéblo je pevné, s dobrou odolností vůči poléhání. Klas je dlouhý, středně hustý, počet zrn v klasu je vysoký (26-30). Zrno je středně velké, výťažnost předního zrna je velmi dobrá (90 %). Tolar má tzv. polní odolnost k padlí travnímu, v době odnožování se mohou objevit kupky padlí, které však zůstávají pouze ve spodním patru rostliny. Odolnost ke rzi ječné a hnědé skvrnitosti má velmi dobrou. Je vhodný pro pěstování ve všech výrobních oblastech, kde dosahuje standardně dobrých výnosů zrna.

Blaník

Registrace v ČR: 2007

Původ: Sabel x Madonna

Držitel šlechtitelských práv: Limagrains Advanta Nederland B.V., NL

Blaník je nová, v roce 2007 zaregistrovaná odrůda, která úspěšně absolvovala registrační zkoušky ÚKZÚZ v letech 2004 – 2006. Na základě zkoušek mikroskladování VÚPS Brno 2004 – 2006 má sladovnickou kvalitu vhodnou pro výrobu českého piva. V letech 2007 a 2008 probíhá provozní ověřování v Plzeňském Prazdroji.

Blaník je polopozdní středně vysoká odrůda (83 cm). Odolnost k poléhání i lámání stébla je velmi dob-

rá. Zrno má velké s HTS 48 g. Podíl zrna nad sítím 2,5 cm je velmi vysoký (91 %). Blaník má absolutní odolnost k padlí travnímu (*gen Mlo*). Rezistence vůči rhynchosporiové skvrnitosti a rzi ječně je velmi dobrá. Na střední úrovni je odolnost vůči hnědým skvrnitostem. Blaník je vysoce výnosnou odrůdou. V tříletém průměru registračních zkoušek ÚKZÚZ 2004 - 2006 dosáhl výnosu zrna 104 % a výnosu předního zrna 107 % na průměr kontrolních odrůd a v tomto parametru patří Blaník k absolutní špičce v sortimentu odrůd. Blaník je odrůdou vhodnou pro pěstování ve všech výrobních oblastech. (Pozn.: výnos předního zrna v % je od roku 2006 nově hodnocený parametr ÚKZÚZ pro registrační řízení).

Kangoo (Cebeco 0421)

Předpoklad registrace v ČR: únor 2008 (registrace Francie, Holandsko, Srbsko)

Původ: Roxana x Braemar

Držitel šlechtitelských práv: Limagrains Advanta Nederland B.V., NL

Kombinací vynikající sladovnické kvality a výrobních hospodářských znaků představuje bezpochyby špičku v sortimentu sladovnických ječmenů. V pilotních zkouškách sladoven Soufflet v roce 2006 dosáhlo Kangoo výborných výsledků a pro rok 2008 je jejich preferovanou odrůdou. Kangoo je také schválena odrůda pro výrobu sladu se specifikací společnosti Heineken. Prošla úspěšně jejich centrálními zkouškami. Je v provozním ověřování dalších nejvýznamnějších tuzemských a zahraničních sladoven a pivovarů.

V roce 2008 bude Kangoo provozně ověřováno v pivovarech Plzeňský Prazdroj a Radegast. Má velmi dobrou perspektivu i jako odrůda s exportní kvalitou.

Kangoo je polopozdní odrůda s kratším až středně dlouhým stéblem (71 cm) a velmi dobrou odolností vůči poléhání (6,8) a lámání stébla (7,7). Zrno má velké s vysokou HTZ (49g). V tříletém průměru registračních zkoušek ÚKZÚZ 2005-2007 dosahovalo Kangoo stabilně vysokého výnosu zrna (103% na průměr kontrolních odrůd) ve všech výrobních oblastech. Zdravotní stav je velmi dobrý. Vysoká odolnost k padlí travnímu je kontrolována genem Ml 1-B53 (8,5). Velmi dobrá je odolnost vůči rhynchosporiové skvrnitosti (6,6) a rzi ječné (6,7), dobrá je odolnost k hnědým skvrnitostem (6).

Aktiv (HE 9536)

Předpoklad registrace v ČR: únor 2008 (v SR jaro 2008, v registračním řízení Polsko, Ukrajina, Rusko, Maďarsko, Rakousko)

Původ: HE 8270 x Madonna

Držitel šlechtitelských práv: PLANT SELECT, spol. s r.o., ČR

Odrůda Aktiv dosáhla v registračních zkouškách ÚKZÚZ 2005 – 2007 vynikajících výsledků. Aktiv byl nejvýnosnější odrůdou v souboru zkoušených odrůd a v tříletém průměru měl výnos 106 % na průměr kontrolních odrůd Bojos, Prestige, Sebastian. V roce 2008 bude zařazen do provozního ověřování nejvýznamnějších sladoven a pivovarů. Kombinací velmi vysokého

výnosu zrna, dobrých hospodářských vlastností i sladovnické kvality představuje Aktiv velmi perspektivní odrůdu pro sladovny a pivovary.

Aktiv je polopozdní odrůda se středně dlouhým stéblem (77 cm) a dobrou odolností vůči poléhání (6,4) a lámání stébla (6,5). Má velké zrno s vysokou HTZ (50 g). Velmi vysoký je i výnos předního zrna (106 % na průměr kontrolních odrůd). Zdravotní stav je velmi dobrý. Odolnost na padlí travní (8,7) je kontrolována genem Mlo. Velmi dobrá je odolnost vůči rhynchosporiové skvrnitosti (6,5), dobrá je odolnost k hnědým skvrnitostem (6,0) a rzi ječné (5,7).

Kontaktní adresa

Ing. Václav Blažek, CSc., tel.: 266021593-7, Limagrains Central Europe Cereals, s.r.o., Fax: 272701262, Sazečská 8, 108 25 Praha 10 – Malešice, blazek@limagrains-cereals.cz